

Nascholingsmiddag Vereniging Artsen Volksgezondheid

Datum: woensdag 8 maart 2023

Van 13.00 tot 16.30 uur

Locatie: ZN, Sparrenheuvel 16, gebouw B, 3708 JE Zeist

Als het draait om het kaakgewricht

(over de multidisciplinaire aanpak van hoofdpijn, gebitsslijtage en oorsuizen)

Programma:

13:00 uur:	Opening door de dagvoorzitter, Jan ten Bruggencate
13:05 uur:	Inleiding door de dagvoorzitter
13:15 uur:	Een Tandheelkundig Hoofdpijdossier (prof. dr. Bas Loomans)
14:00 uur:	Orofaciale pijn, hoofdpijn en tinnitus (Duo lezing prof. dr. Corine Visscher en dr. Annemarie van der Wal)
14:45 uur:	Pauze
15:00 uur:	Myogene orofaciale pijn, tinnitus in relatie tot het gebit (dr. Koos Timmenga)
15:45 uur:	Discussie
16:30 uur:	Afsluiting door de dagvoorzitter

Leerdoelen:

1. De adviserend geneeskundige heeft kennis van en inzicht in recente ontwikkelingen binnen de multi- of interdisciplinaire zorg met betrekking tot orofaciale pijn en disfunctie en tinnitus in Nederland.
2. De adviserend geneeskundige is zich bewust van de plek die deze zorgprogramma's binnen de gezondheidszorg innemen, wat betreft organisatie, uitwerking en kosten.
3. De adviserend geneeskundige ontwikkelt een visie op hoe organisatiekundige aspecten in de ketenzorg de gehele gezondheidszorg beïnvloeden en past deze toe op zijn/haar eigen werkterrein.

Competenties:

Kennis en wetenschap 40%: mbt de etiologie van orofaciale pijn en disfunctie inclusief myogene tinnitus;

Samenwerking 40%: mbt de multi- of interdisciplinaire aanpak van diagnostiek en behandeling;

Maatschappelijk handelen 20%: mbt de epidemiologie, preventie en leefstijlaspecten.

Accreditatie

Voor deze nascholing is accreditatie aangevraagd bij de Stichting AbSg voor het specialisme maatschappij en gezondheid, profielen beleid en advies en indicatie en advies.

De bijeenkomst is bedoeld voor:

- VAV-leden
- Overige bij de KAMG aangesloten verenigingen
- Artsen uit de behandelend sector

Aanmelden en kosten:

Voor VAV leden is deelname bij het lidmaatschap inbegrepen.

Niet-leden betalen € 75,- per bijeenkomst.

U kunt zich via de e-mail aanmelden bij: secretariaat@vavolksgezondheid.nl . Vermeld daarbij duidelijk uw naam, BIG-nummer en adresgegevens.

Achtergrond

De wetenschappelijke kennis over het functioneren van het kauwstelsel heeft zich de afgelopen decennia op bijzondere wijze ontwikkeld. Kaakgewrichtsklachten werden aanvankelijk louter beschouwd als aandoeningen van het gewricht (artrose?). Maar later werd de invloed van het gebit van groot belang geacht: occlusie (de manier waarop het boven- en ondergebit in rust op elkaar staan) en articulatie (de wijze waarop de gebitsbogen ten opzichte van elkaar bewegen) bepalen niet alleen de kauwfunctie, maar ook de disfunctie. De problematiek is in een breder perspectief geplaatst: het gaat niet alleen om het gewricht (kaakgewrichtsklachten), maar om het gebied er omheen. Zo is langere tijd gesproken over temporo-mandibulaire disfunctie. Chronische hoofdpijn is een berucht symptoom, maar ook tandenknarsen, gebitsslijtage en tinnitus. De focus is verbreed van het kaakgewricht (bot en gewrichtsschijf) naar de spieren en het centrale zenuwstelsel. Kaakgewrichtspijn, oorpijn en hoofdpijn blijken te kunnen uitstralen tot nek- en schouderklachten ('cervicaal facet syndroom'), worden in verband gebracht met gebrekkig nachtrust (slaapapneu) tot en met psychische klachten. Er zijn aanwijzingen dat tinnitus (oorsuizen) een causale relatie heeft met problemen van het kauwstelsel.

De moderne terminologie is veranderd van cranio-mandibulaire disfunctie tot orofaciale pijn- en disfunctie. Het idee dat tinnitus tot de symptomen van orofaciale disfunctie gerekend kan worden is nog een punt van discussie.

Met de uitbreiding van het gebied waarin de klachten zich voordoen neemt ook de betrokkenheid van beroepen toe: voor de diagnostiek en behandeling van orofaciale pijn- en disfunctie begeven wij ons op de beroepsdomeinen van de kaakchirurg, de tandarts (tandarts-gnatholoog), de KNO-art, de huisarts, de oro-faciaal fysiotherapeut en de psycholoog.

Voor een effectieve aanpak, zowel curatief als preventief, dienen zorgverleners over hun domeingrenzen heen te kijken en samenwerking te zoeken. Voor de burger is het van groot belang hoe de zorgverzekering daaraan voorwaarden stelt, want ook daar lijken nog wat losse eindjes aan elkaar te knopen.

Onderwerp 1

Een Tandheelkundig Hoofdpijdossier (prof. dr. Bas Loomans)

Gebitsslijtage wordt als een toenemend probleem binnen de tandheelkunde gezien. Onder adolescenten wordt gebitsslijtage bij een derde van de populatie waargenomen, waarbij wordt aangenomen dat voeding een belangrijke rol speelt. Toch is het aantal patiënten met gebitsslijtage dat restauratieve behandeling behoeft beperkt en lijkt deze zeer ernstige slijtage multifactoriële etiologie te hebben. Een van de redenen van de slijtage is een mechanische factor, zoals het excessief klemmen en knarsen, wat vaak gezien kan worden als een uiting van stress. Naast dat extreme gebitsslijtage, zorgt het voor een overbelasting van de kauwspiermusculatuur met *hoofdpijn* tot gevolg. Naast mechanische factoren zorgen chemische factoren, zoals reflux, voor een verzachting van het glazuur. Deze zachtere laag kan weer eerder worden weggesleten door klemmen of knarsen.

Diagnostiek van gebitsslijtage en herkenning van de oorzakelijke factoren is hierbij van belang om dit multifactoriële en discipline-overstijgend probleem het hoofd te bieden. Daarom is het doel van deze presentatie u mede-eigenaar te maken van dit interessante *hoofdpijdossier*, waarbij de termen: 'corona-knarser', 'stress-kip', 'doorbijtertje', 'drukkend gevoel op de borst' centraal zullen staan.

Onderwerp 2:

Orofaciale pijn, hoofdpijn en tinnitus (prof. dr. Corine Visscher en dr. Annemarie van der Wal)

Hoofdpijn is een van de meest voorkomende pijnklachten en kan vele oorzaken hebben. Een aantal vormen van hoofdpijn vinden hun oorsprong in aandoeningen van het kauwstelsel. Andere vormen van hoofdpijn, zoals migraine en spanningshoofdpijn, kunnen interfereren met de zorg van patiënten met orofaciale pijn. In deze presentatie zullen praktische handvatten voor diagnostiek en behandeling van patiënten met hoofdpijn besproken worden, vanuit het perspectief van de eerste lijn. Zinnvolle diagnostische middelen om te screenen op hoofdpijn zullen worden aangereikt en mogelijkheden voor multidisciplinaire zorg worden besproken.

Onderwerp 3:

Myogene orofaciale pijn, tinnitus in relatie tot het gebit (dr. Koos Timmenga)

Het soms moeilijk te duiden complexe beeld van aangezichtspijn met tinnitus is een uitdaging voor de geïnteresseerde clinicus. Frequent zien we dat diverse zorg aanbieders onafhankelijk van elkaar, te maken krijgen met patiënten die meestal al langdurig met deze problematiek worstelen. Opvallend is dat daarbij vaak slechts naar een deel van de problematiek werd gekeken. Dit heeft maar al te vaak geleid tot niet zinvolle en kostbare onderzoeken. En tot behandelingen die weinig duurzaam effect hebben op het klachtenpatroon.

De facetten van referred pain, en spreading pain komen aan de orde. Aan de hand van de anatomie en EMG onderzoek zal het disco malleolaire ligament, en de tractie die daarop door bruxisme wordt uitgeoefend nader besproken worden. De therapeutische resultaten worden aan de hand van een data base geanalyseerd.

Over de sprekers:

Spreker 1:

Prof. dr. Bas Loomans (1974) is in 2007 gepromoveerd op het gebied van de adhesieve en restauratieve tandheelkunde. In 2008 heeft hij als guest researcher bij de KU Leuven gewerkt. In 2021 is hij benoemd tot hoogleraar Orale Functioneleer en Restauratieve Tandheelkunde aan het Radboud UMC in Nijmegen. Hij is betrokken bij diverse onderzoeksprojecten en geeft onderwijs, postacademische cursussen en wordt regelmatig gevraagd voor lezingen in binnen- en buitenland. Tevens is hij initiator van het 'Radboud Tooth Wear Project', een omvangrijk klinisch project dat zich richt op de etiologie, diagnostiek en behandeling van ernstige gebitsslijtage. Daarnaast is hij begeleider van een zevental PhD-studenten op het gebied van ernstige gebitsslijtage en 'smart' composietmaterialen. Hij is (co-)auteur van 80 internationale wetenschappelijke publicaties en van diverse handboeken en richtlijnen.

Naast zijn aanstelling aan het Radboud UMC is hij één dag per week werkzaam als algemeen practicus in verwijs- en groepspraktijk Mondzorg Oost in Nijmegen, waar zijn speciale aandacht uitgaat naar de adhesieve en reconstructieve tandheelkunde bij de behandeling van verworven en aangeboren gebitsafwijkingen zoals ernstige gebitsslijtage, schisis en amelogenesis imperfecta.

Spreker 2 en 3:

Prof. dr. Corine Visscher is orofaciaal fysiotherapeut en epidemioloog en als hoogleraar werkzaam bij het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). Sinds 2018 is zij opleidingsdirecteur van de masteropleiding tandheelkunde van het ACTA. Haar wetenschappelijk onderzoek richt zich primair op patiënten met orofaciale pijn en hoofdpijn. Ze is een van de auteurs van het internationale classificatiesysteem voor TMD (de DC/TMD; Schiffman et al, 2014), als ook van de richtlijn chronische aangezichtspijn van de Nederlandse Hoofdpijnvereniging. Ze is (co-)auteur van meer dan 130 internationale peer-reviewed publicaties en ere lid van de Amerikaanse Physical Therapy Board of Craniofacial and Cervical Therapeutics.

Dr. Annemarie van der Wal is orofaciaal fysiotherapeut en manueel therapeut en is werkzaam als fysiotherapeute, docent en post doctoraal onderzoeker bij het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA) en op de Master opleiding orofaciale fysiotherapie op de SOMT in Amersfoort. Daarnaast werkt ze in de eerstelijns praktijk bij Fysiotherapie Eck en Wiel. In 2018 startte ze met haar promotieonderzoek over "TMD and Tinnitus" bij de Universiteit Antwerpen waarop ze in 2021 gepromoveerd is. In dit proefschrift heeft ze onder anderen onderzoek gedaan naar het effect van orofaciale behandeling bij patiënten met somatische tinnitus.

Spreker 4: Dr. Koos Timmenga is in 1982 afgestudeerd als tandarts en in 1986 als arts. De specialisaties voor KNO-arts en Kaakchirurgie werden afgerond in 1997.

Promotieonderzoek (2003 RUG): Effects of maxillary sinus floor elevation surgery on maxillary sinus performance.

1999 -2019 Werkzaam als KNO-arts en Kaakchirurg Wilhelmina Ziekenhuis Assen.

2010: oprichting Expertise Centrum voor Orofaciale pijn en Tinnitus

2019: Realisatie privé kliniek Makz mondzorg Assen

2018-2019: Imaging Centre Groningen: functionele MRI scanning bij patiënten met bruxisme en tinnitus